

Załącznik 1. Zestawienie opinii i uwag instytucji i organów biorących udział w opiniowaniu dokumentów wraz z podjętym rozstrzygnięciem.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
Polska				

1	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska	Prognoza, podrozdział 6.4 (tabela 12) i 6.4.1	<p>Autorzy prognozy ocenili, że projekt Programu Interreg PL-SK jako całość będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko. Niektóre z typów przedsięwzięć będą mogły jednak również w sposób negatywny oddziaływać na różnorodność biologiczną oraz spójność obszarów chronionych i korytarze ekologiczne. Informacja, które to będą typy przedsięwzięć oraz konkluzje dokonanej oceny są niespójne. Na str. 93 prognozy napisano „W głównej mierze negatywne oddziaływania dotyczyć mogą projektów związanych z rozbudową infrastruktury drogowej i towarzyszących im węzłom przesiadkowym”. Na str. 94 zaś „Potencjalnie w największym stopniu negatywnie mogą oddziaływać na różnorodność biologiczną inwestycje transportowe (budowa dróg), a także poprawy warunków retencyjnych”. Zapisy te nie są także do końca zgodne z Tabelą 12, w której np. dla typu działania „Budowa obiektów małej retencji” nie wskazano możliwości wystąpienia oddziaływań negatywnych na różnorodność biologiczną, ani na obszary chronione. Ponadto, przeprowadzone na potrzeby prognozy analizy nie wykazały możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze oraz na obszary Natura 2000, w tym na ich integralność i spójność. Autorzy prognozy uznali jednocześnie, że ze względu na znaczny udział obszarów Natura 2000 w powierzchni objętej Programem Interreg PL-SK nie można wykluczyć ryzyka wystąpienia kolizji przyszłych inwestycji z obszarami Natura 2000 (str. 94 prognozy). W związku z tym, w prognozie dokonano analizy przesłanek, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Niezbędna jest wnikliwa weryfikacja prognozy tak, by ocena była spójna, kompletna i poparta zrozumiałą, wyczerpującą argumentacją, zwłaszcza że, jak wskazano wyżej, Program Interreg PL-SK będzie realizowany na obszarach cennych pod względem środowiskowym.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Ujednolicono wskazane opisy i uzupełniono, uzupełniono tabelę 12. Uporządkowano zapisy na str. 93 i 94 – wnioski z przeprowadzonej oceny oddziaływania projektu Programu na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta i obszary chronione wskazuje, iż potencjalnie największy negatywny wpływ na powyższe elementy mogą wywierać inwestycje z zakresu budowy dróg oraz małej retencji (choć te będą także oddziaływać pozytywnie).</p> <p>W Programie wskazano, iż nie identyfikuje się na obecnym etapie jej opracowania znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000, jednak nie można wykluczyć pewnych kolizji z obszarami. Autorzy mieli na myśli kolizje przestrzenne, tzn. sytuacje kiedy dana inwestycja będzie przebiegać przez dany obszar lub ją przecinać. Jednak specyfika obszarów Natura 2000 nie pozwala bazując jedynie na przesłankach dotyczących lokalizacji na stwierdzenie, iż dana inwestycja oddziałuje negatywnie/nie oddziałuje negatywnie. Ocena taka zależy od przedmiotów ochrony, potencjalnych i istniejących zagrożeń, celów ochrony. Dlatego wskazano na ryzyko potencjalnych kolizji, które powinny być dokładnie rozpatrzone na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko konkretnych przedsięwzięć. Dodano także akapit, który wskazuje na konieczność posługiwania się planami zadań ochronnych/planami ochrony lub ich projektami w przypadku obszarów Natura 2000 w przypadku przystąpienia do wspomnianej oceny:</p> <p><i>„Ponadto istotnym w ocenie oddziaływania na obszary Natura 2000 będzie przeanalizowanie wpływu danego projektu na cele ochrony i integralność sieci. Z tego względu niezbędne będzie precyzyjne odniesienie się do zapisów planów zadań ochronnych lub planów ochrony (ew. ich projektów) sporządzonych dla obszarów Natura 2000. Ze względu na bardzo duży stopień szczegółowości tych dokumentów (lokalizacje płatów siedlisk, stanowisk gatunków), a także zidentyfikowane zagrożenia i przyjęte cele oraz zadania wskazane do wykonania dla poprawy stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony, jak również ich znaczenia w sieci europejskiej, możliwe będzie sprecyzowanie oddziaływań oraz realne określenie zagrożeń, którymi może dana inwestycja skutkować. Jeżeli w danej lokalizacji plan nie został jeszcze przyjęty, należy nawiązać kontakt z organem sprawującym nadzór nad danym obszarem i ustalić zakres możliwych do wykorzystania danych do oceny wpływu na cele ochrony.”</i></p> <p>Jeśli chodzi o inne obszary chronione, to odnośnie możliwości realizacji inwestycji rozstrzygają o nich krajowe przepisy w zakresie ochrony przyrody.</p>
---	---------------------------------------	---	--	---

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
2		Prognoza, podrozdział 6.4.1	<p>Na str. 94 prognozy przedstawiono informację „Zidentyfikowane w prognozie negatywne oddziaływania na walory przyrodnicze można skutecznie minimalizować, przede wszystkim poprzez rozpatrzenie wariantu lokalizacyjnego inwestycji z uwzględnieniem rozmieszczenia siedlisk oraz stanowisk gatunków, jak również korytarzy ekologicznych. Na etapie wyboru miejsca realizacji projektu, należy przeprowadzić identyfikację występowania siedlisk i gatunków oraz drożności korytarzy migracyjnych, jak również uwzględniać zapisy dokumentów planistycznych, m.in. planów zadań ochronnych w przypadku obszarów Natura 2000 i wynikających z nich celów działań ochronnych”. W prognozie nie pojawiły się jednak żadne rekomendacje odnośnie wyboru lokalizacji najbardziej korzystnych z punktu widzenia środowiska, nie wskazano także obszarów, na których lokalizacja inwestycji powinna być wykluczona. Konieczne jest uzupełnienie takich rekomendacji, co ułatwi planowanie przyszłych inwestycji oraz usprawni uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć, dla których będzie ona wymagana.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Nie jest możliwe ujęcie w prognozie rekomendacji odnośnie lokalizacji inwestycji, ponieważ nie są znane ich warianty pierwotne. Nie sposób zatem formułować opcji rekomendowanych. Działania określone jako najbardziej potencjalnie ingerujące w środowisko przyrodnicze i obszary chronione to inwestycje drogowe. Projekt Programu zakłada budowę, ale także przebudowę i modernizację dróg – nie wskazano w Programie skali działań remontów oraz budowy nowych odcinków, jednak należy zwrócić uwagę, iż wskaźnik dla celu szczegółowego określono jako: „Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T [km]” i przyjęto dla całego okresu Programowania wartość 54 km. Skala działań nie będzie istotna, a jak wynika z opisu celu szczegółowego i przyszłych działań będą one koncentrować się na poprawie stanu technicznego istniejących dróg.</p>
3		Prognoza, podrozdział 6.4.10, Rys. 15	<p>W rozdziale 6.4.10 dokonano próby identyfikacji możliwości wystąpienia oddziaływań skumulowanych na podstawie zbiorczego zestawienia infrastruktury istniejącej i planowanej do realizacji w zakresie, jaki wynika z polskich i słowackich dokumentów strategicznych lub ich projektów. Wyniki analizy przedstawiono na Rysunku 15 (str. 115), jednak w rozdziale nie zawarto żadnego komentarza w tym zakresie. Na mapie zaznaczono wszystkie zidentyfikowane ryzyka m.in. wystąpienia oddziaływania skumulowanego infrastruktury na obszarach chronionych. Należy wymienić obszary chronione, które są narażone na ryzyko wystąpienia oddziaływań skumulowanych, a także opisać sposoby zapobiegania lub minimalizowania oddziaływań skumulowanych na te konkretne obszary.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wykorzystane dokumenty strategiczne przedstawiono w analizie dokumentów strategicznych w podrozdziale 5.3, a materiały do wykonania mapy oddziaływań skumulowanych w odnośniku do podpisu rys. 15.</p> <p>Ze względu na ogólny charakter Programu nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie obszarów chronionych, które będą narażone na potencjalne oddziaływania skumulowane. Przedstawienie na obecnym etapie listy takich obszarów, dawałoby przesłanki do wyciągnięcia nieuprawnionych wniosków. Na mapie wskazano potencjalne obszary, gdzie ryzyko na obecnym etapie opracowania dokumentu wydaje się być największe, jednak są to wstępne szacunki i nie wyklucza się wystąpienia oddziaływań skumulowanych poza nimi.</p> <p>Uzupełniono zapisy o informacji dotyczącej konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływań skumulowanych na etapie określenia lokalizacji projektu oraz materiałów, które powinny być w tej ocenie wykorzystane.</p>

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
4		Prognoza, rozdział 7	W prognozie nie zawarto analizy rozwiązań alternatywnych. Na str. 126 przedstawiono informację „Aktualnie można rozpatrzyć jeden wariant alternatywny w stosunku do obecnie proponowanej wersji Programu”. Wariant ten nie został jednak opisany. Konieczne jest uzupełnienie prognozy w tym zakresie.	Uwaga uwzględniona. Rozdział 7 uzupełniono dodając opis wariantu alternatywnego.
5		Prognoza, rozdział 8	W opisie przewidywanych metod analizy skutków realizacji programu (Rozdział 8) nie wskazano dokładnej metodyki oraz częstotliwości pomiarów. Informacja „W przypadku gdy wyniki monitoringu będą wskazywały na pogorszenie się stanu środowiska w regionie, należy zbadać, czy jest to przyczyną projektów realizowanych w ramach Programu” nie jest wyczerpująca. Słusznie przedstawiono listę wskaźników, „które mogą mieć związek z realizacją Programu”, jednak niektóre z nich nie są adekwatne do zakładanych celów Programu Interreg PL-SK. Np. w obszarze „Presja na wody” zaplanowano pomiary odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków oraz liczbę osób podłączonych do kanalizacji publicznej (Tabela 15). Tymczasem w ramach Programu Interreg PL-SK nie zaplanowano realizacji przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Wskaźniki powinny odpowiadać celom dokumentu oraz być zaprojektowane tak, aby pozwoliły na rzeczywistą ocenę skutków realizacji danego dokumentu na środowisko, a także na weryfikację wniosków wyciągniętych w prognozie.	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono rozdział 8 dodając zasady przeprowadzenia monitoringu zmian w trakcie i po realizacji Programu oraz skorygowano wskaźniki.
6		Prognoza, podrozdział 9.2	Jako propozycję szczegółowych kryteriów wyboru projektów w ramach „Kryteria dla budynków” zaproponowano m.in. wykorzystanie tam, gdzie jest to możliwe odnawialnych źródeł energii oraz kotłów o wysokich parametrach technicznych, ograniczających emisję zanieczyszczeń do powietrza; optymalizację charakterystyki energetycznej budynków itp. Program Interreg PL-SK oraz prognoza nie wskazują na plany realizacji działań z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, należy zatem wyjaśnić zasadność zaproponowania powyższych kryteriów.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane kryterium dotyczy np. budynków zabytkowych (modernizowanych, adoptowanych czy odbudowywanych) realizowanych w ramach działania 4.6.2 Zachowanie, udostępnianie i promocja materialnego dziedzictwa kulturowego.
7	Główny Inspektor Sanitarny	Program i Prognoza	Nie wnosi uwag do Programu oraz Prognozy.	Nie wymaga komentarza.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
Słowacja				
1	Železnice Slovenskej republiky [Urząd Kolejnictwa Republiki Słowackiej]	Nie dotyczy Programu ani Prognozy.	W obu dokumentach prosimy o ujednoczenie i uwzględnienie: 1. Zachowanie strefy ochronnej toru kolejowego 60 m od osi szyny zewnętrznej zgodnie z ustawą nr. 513/2009 Dz. o kolejach z późniejszymi zmianami.	Uwaga nie dotyczy Prognozy. Dotyczy przestrzegania przepisów technicznych przy projektowaniu.
		Nie dotyczy Programu ani Prognozy.	2. W przypadku propozycji/wsparcia nasadzenia zieleni ochronnej i izolacyjnej przy liniach kolejowych przestrzegać Ustawy o Kolejach nr 513/2009 Dz. z późniejszymi zmianami. Zgodnie z dokumentem zabrania się sadzenia drzew i krzewów na obwodzie toru zgodnie z paragrafem 4 i zgodnie z paragrafem 6 Właściciele i użytkownicy oraz zarządcy cieków wodnych i odsłoniętych wód podziemnych w strefie ochronnej toru kolejowego(OPD) są zobowiązani do utrzymywania na nich gruntów i drzew oraz wiat, składowisk odpadów, budowli, podpór mostowych i innych budowli oraz linii napowietrznych w takim stanie i korzystania z nich w sposób niezagrażający eksploatacji kolei i by one nie zagrażali bezpieczeństwa i płynności ruchu na kolei. Drzewa i krzewy o wysokości przekraczającej trzy metry mogą być sadzone i uprawiane na terenie OPD tylko wtedy, gdy jest zapewnione, że nie uszkodzą elementów toru w przypadku upadku.	Uwaga nie dotyczy Prognozy. Dotyczy przestrzegania przepisów technicznych przy projektowaniu.
		Nie dotyczy Programu ani Prognozy.	3. Zapewnienie przejezdności (obsługi) poszczególnych linii kolejowych lub awaryjna eksploatacja linii z wykorzystaniem głównie linii obwodnicowych (na potrzeby Ministerstwa Obrony Republiki Słowackiej): • Linia nr 120, 180, 188 Púchov, Žylina, Vrútky, Poprad, Margecany, Preszów (HT - OI) • Linia nr 185, 188 Poprad-Tatry, Plaveč, Preszów (OT-22) • Linia nr 188 Plaveč, Čirč (vr-38) • Linia nr 129 Čadca, Skalité (vr-40) • Linia nr 190 Humenné, Stakčín (PF-42)	Uwaga nie dotyczy Prognozy. Odnosi się do projektowania.
		Program	4. Prosimy o akceptację i uzgodnienie naszych uwag, które zostały przesłane do Państwa 19.03.2021. Wnoszono o uwzględnienie modernizacji wybranych kolei w projekcie Programu jako proponowanego działania.	Uwaga nie dotyczy Prognozy. Ze względu na ograniczoną alokację nie wybrano transportu kolejowego jako celu, który mógłby być skutecznie wspierany przez Program. Zgodnie z pismem z 19.03.2021 Koleje słowackie wniosły o uwzględnienie w Programie: 1. Modernizacji korytarza nr V: Bratysława - Koszyce - Čierna nad Tisou;

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
				<p>2. Modernizacji korytarza nr VI: Żyliny - Czadca - Skalité i odcinka do Czadcy;</p> <p>3. Modernizacji odcinka linii Kysak – Plaveč – Muszyna (PL);</p> <p>4. Modernizacji (optymalizacji) linii Prešov – Strážske.</p> <p>Projekty kolejowe są projektami drogowymi. Przy niewielkim budżecie Programu dedykowanym projektom transportowym (ok. 20 milionów EURO), skonsumentowałyby one większą część środków. Dlatego też, jak również ze względu na możliwości finansowania transportowych projektów kolejowych z innych programów pomocowych, Grupa Robocza postanowiła o niefinansowaniu projektów kolejowych z Programu.</p>
		Nie dotyczy Prognozy ani Programu	<p>5. Wskazana analiza istniejących planów w zakresie infrastruktury kolejowej:</p> <p>a) Przygotowane studium wykonalności „ZSR, Elektryfikacja linii Bánovce nad Ondavou – Humenné” (Reming Consult; sierpień 2019 r.).</p> <p>b) „Modernizacja linii kolejowej Żyliny – Koszyce na odcinku linii Krompachy (zewnątrzna) – Kysak”, dla której obecnie trwa proces oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ). Celem proponowanej działalności jest modernizacja linii kolejowej Żyliny Koszyce na odcinku Krompachy (zewnątrzna) - Kysak w km 113 300 - 143 300. Więcej informacji jest publicznie dostępnych w portalu https://www.enviroportal.sk/sk/eia</p> <p>c) Decyzja z postępowania wyjaśniającego (nr: OU-SN-OSZP-2021/005966) wydana 22 marca 2021 r. przez Urząd Rejonowy Spišská Nová ves w sprawie zgłoszenia zmiany OOŚ „ŽST Krompachy, odnowienie zwrotnic nr.23-30. Więcej informacji jest dostępnych publicznie pod poniższym adresem: https://www.enviroportal.sk/sk/eia</p> <p>d) Opinia końcowa (nr: OU-KE-OSZP1-2015 / 015994) wydana (Ilha w dniu 17 lipca 2015 r. przez Urząd Powiatu Koszyce w sprawie planu OOŚ „Elektryfikacja linii Bánovce nad Ondavou - Humenné”).</p> <p>e) „Optymalizacja linii Preszów – Strážské”, podczas której ŽSR rozważa perspektywicznie zwiększenie prędkości linii do 100 km/hm, modernizację urządzeń powiadamiających i zabezpieczających oraz modyfikację ZST i przystanków.</p>	Uwaga nie dotyczy Prognozy. Odnosi się do prac przedprojektowych.
		Prognoza, załącznik 2	6. W załączniku nr 2 do Prognozy str. 12 i 13 należy usunąć pustą tabelę szczegółowej oceny skutków potencjalnych obszarów interwencji na środowisko.	Uwaga uwzględniona przy redakcji.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
2	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky [Ministerstvo Kultury Republiki Słowackiej]	Prognoza, podrozdział 5.8	1. Do rozdziału 5.8 (str. 61) uzupełnić zabytki kultury oraz instytucje kulturalne w mieście Prešov.	1. Uwaga nieuwzględniona. Przy tak wielkim zakresie terytorialnym Programu nie ma możliwości wymieniania w raporcie zabytków kultury oraz instytucji wszystkich zainteresowanych gmin. Wnioski dotyczące ochrony zabytków będą szczegółowo uwzględnione przy ocenie konkretnych projektów.
		Program	2. Rozszerzyć obszar wsparcia o miasto Koszyce.	2. Uwaga dotyczy Programu. Jeżeli uwaga byłaby uwzględniona, zmiany musiałyby być uwzględnione w Prognozie. Miasto Koszyce leży poza uzgodnionym wcześniej (i zaakceptowanym przez Grupę Roboczą) obszarem wsparcia. Tak określony OW jest zgodny z decyzją wykonawczą KE do ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego. Decyzja ta, zgodnie z art 8.1 Rozporządzenia Interreg, stanowi wykaz obszarów objętych programem Interreg. Jednocześnie należy dodać, że instytucje spoza OW mogą realizować projekty, które spełniają efekt transgraniczny.
		Program	3. Za istotny wkład w ochronę środowiska uważamy wspieranie segregacji odpadów w instytucjach kultury (dalej tylko IK), wykorzystanie materiałów ekologicznych w IK, wspieranie ekologicznego transportu na terenie Kl.	Uwaga nie dotyczy Prognozy. Z punktu widzenia środowiska uzupełnienie Programu byłoby korzystne.
3	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky [Państwowa Ochrona Przyrody Republiki Słowackiej]	Prognoza, podrozdziały 6.4 i 6.7	1. Uwagi do Raportu oceny z punktu widzenia ochrony przyrody: W Prognozie niewłaściwie bierze się pod uwagę tylko obniżenie negatywnych wpływów działalności, a nie zapobieganie czy ich eliminowanie. Autorzy Programu z góry liczą się z tym, że wiele z działań zostanie określonych jako inwestycje niezbędne dla społeczeństwa, które będą mogły być realizowane, nawet jeżeli będą miały istotny wpływ na obszary Natury 2000. W Prognozie podano, że nie zidentyfikowano żadnych obszarów Programu, które byłyby niezgodne z celami ochrony środowiska. Jednak według nas, z uwagi na planowane działania przynajmniej w zakresie poprawy infrastruktury transportowej i rozwoju ruchu turystycznego, można spodziewać się, że będą punkty styczne z interesami ochrony przyrody. Pod względem formalnym Prognozie można zarzucić niewłaściwe stosowanie pojęć takich jak np. „Państwowa ochrona środowiska”, czy „możliwość adaptacji do zmiany klimatu”. Nie rozróżnia się pojęć światowe dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze UNESCO.	1. Uwaga nieuwzględniona w Prognozie. Sprawy zapobiegania będą uwzględnione przy wyborze projektów tak, aby uniknąć istotnych spięć z interesem ochrony przyrody i będą one szczegółowo rozpatrywane przy ocenie wariantów konkretnych projektów. Przy obecnym poziomie ogólności Programu nie można zidentyfikować możliwych kolizji. Błędne nazwy, wynikające z tłumaczenia, zostaną skorygowane w wersji słowackiej.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
		Prognoza	2. Przesłany dokument powstał jako jeden dokument końcowy równoległej oceny oddziaływania obu krajów, w związku z czym nie posiada struktury zgodnej z załącznikiem nr 4 ustawy o ocenach skutków.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z uzgodnieniami stron uczestniczących w procesie SEA w obu krajach, Prognoza została wykonana według przepisów polskich i uzupełniona o elementy wymagane przez przepisy słowackie.
		Program	3. W zakresie działania 2.2.2. umożliwi realizację projektów ukierunkowanych na zmniejszenie wpływu turystyki na środowisko we wrażliwych lokalizacjach (parki narodowe), a korzyści z tego wynikające omówić w raporcie. Obecna ocena nie jest pełna.	Uwaga nieuwzględniona w Prognozie. W Programie nie wymienia się takich projektów. Niemniej Program jest sformułowany ogólnie i gdyby takie projekty były zgłoszone to ich oceny będzie można dokonać dopiero znając konkretne propozycje.
		Prognoza, rozdział 6	4. Ze względu na ogólnie i niedostatecznie oszacowane oddziaływania, niepewność, jakie działania, gdzie i w jakim zakresie będą realizowane, należy zapewnić konsekwentną ocenę wpływów poszczególnych projektów/działań projektów na środowisko zgodnie z ustawą o ocenach wpływów.	Uwaga nieuwzględniona. Wobec ogólności Programu szczegółowe oceny oddziaływań będą mogły być wykonane dopiero na etapie wyboru projektów. Na obecnym poziomie ogólności Programu nie ma możliwości takiej oceny.
		Program	5. Przygotować projekty, które nie ingerują w obszary chronione, ich strefy ochronne a elementy Územný systém ekologickej stability.	Uwaga uwzględniona w projekcie Programu. Promocja takich projektów w Programie jest korzystna dla środowiska. Rozumiemy, że uwaga dotyczy priorytetu 2. Lepsze połączenie granic i realizacja projektów drogowych. Do rozdziału 2.2.1.1 dodano następujące zdania: „Z tego powodu projekty infrastruktury drogowej finansowane z Programu powinny pośrednio przyczyniać się do realizacji celów Zielonego Ładu.” oraz „Przed modernizacją każdej drogi zostanie opracowana analiza potrzeb uzasadniająca jej realizację oraz analiza wpływu realizacji inwestycji na środowisko.”
		Program	6. Proponować działalności, które nie będą miały negatywnego wpływu na interes ochrony przyrody.	Uwaga w Prognozie nieuwzględniona. Promowanie takich projektów w Programie jest korzystne dla środowiska. Jak rozumiemy uwaga dotyczy Priorytetu 2. Lepiej połączone Pogranicze i realizacji projektów drogowych. Zdanie nt. przygotowania projektów, które nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko naturalne i nie będą ingerować w obszary chronione oraz ich strefy ochronne zostanie dopisane do rozdziału 2.2.1.1.
		Dotyczy wyborów projektów	7. Przy wyborze projektów i spełnieniu warunków w uwadze 3-5 zalecana jest współpraca z Štátna ochrana prírody Slovenskej Republiky.	Uwaga w Prognozie nie została uwzględniona. Współpraca z ŠOP SR nie jest w żaden sposób określona. ŠOP SR zajmuje stanowisko we wszystkich propozycjach projektów, które miałyby potencjalny wpływ na obszary chronione. W tym sensie współpraca będzie kontynuowana w latach 2021-2027.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
		Prognoza	8. Uwzględnić uwagi i wnioski do Powiadomienia z 1.4.2021 r.	Przedmiotowe stanowisko do Ogłoszenia opublikowanego w dniu 12.03.2021 r. i rozesłanego zainteresowanym instytucjom w dniu 15.03.2021 r. nie zostało przekazane przez Ministerstwo Środowiska Republiki Słowackiej do MIRRI SR i w związku z tym nie zostało uwzględnione w zakresie oceny. Pomimo tego, uwagi dotyczące projektu Programu zostały dodatkowo częściowo uwzględnione..
4	Národná diaľničná spoločnosť Slovenskej republiky [Przedsiębiorstwo Krajowych Autostrad Republiki Słowackiej]	Prognoza	1. Rozdział dot. transportu i komunikacji jest opisany w bardzo ogólny sposób. Stwierdza się jedynie, że stan wielu dróg i mostów jest niezadowolający. Ważnym problemem w obszarze jest niespójność parametrów technicznych dla dróg po obu stronach granicy. Obowiązujące na odcinkach słowackich dróg ograniczenia dotyczące dopuszczalnej masy pojazdów powyżej 7,5 t utrudniają przewóz ciężkich towarów. W rozdziale 1.2. proponuje się zastąpić tekst dotyczący ograniczenia przewozów drogowych tirami cytatem z ustawy nr 8/2009 ust. 39 o ruchu drogowym.	Uwaga nieuwzględniona w Prognozie. Wpływ na transport będzie dokładnie rozpatrzony w ramach oceniania konkretnych projektów i ewentualnie ich wariantów.
5	Prešovský samosprávny kraj [Samorządowy Kraj Preszowski]	Prognoza, podrozdziały: 4.5 i 6.4	1. W Prognozie brakuje opisu i oceny zagadnień chronionych obszarów wodnych. Ochrona wód znacząco determinuje i ogranicza działalność w danym obszarze i dlatego konieczne jest przestrzeganie zasad użytkowania w jakiegokolwiek działalności terytorium zaliczane do poszczególnych kategorii ochrony wód, a także ogólne zasady użytkowania i ochrony wód w rozumieniu ustawodawstwa słowackiego.	Uwaga nieuwzględniona. Wymagania dotyczące ochrony chronionych obszarów wodnych określono we właściwych postanowieniach ustawy nr 364/2004 (Zakon 364/2004 o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), a w Prognozie nie ma potrzeby ich przywoływać. Wpływ na te obszary będzie rozpatrzony w ramach oceniania konkretnych projektów.
		Uwaga dotyczy wyboru projektów	2. Przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju będzie konieczne przy wyborze projektów. Należy dbać o eliminację negatywnego wpływu na środowisko, biorąc pod uwagę, że realizacja Programu będzie stanowiła istotne interwencje na terytorium.	Uwaga dotyczy wyboru projektów.
6 i 7	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky [Ministerstwo Transportu i	Program	Wniosek o uwzględnienie w Programie w całości uwag do Powiadomienia z 30.03.2021 r.	Uwaga nieuwzględniona w Prognozie, gdyż dotyczyły projektu Programu. Zostały one przeanalizowane na etapie przygotowania zakresu prognozy, a następnie prac nad Programem.
			1. Prosimy o uwzględnienie w dokumentach strategicznych odniesienia do Konwencji Karpackiej.	1. Uwzględnione w projekcie Programu, część „Spójność względem dokumentów strategicznych”.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek	
	Budownictwa Republiki Słowackiej]		2. Należy włączyć w prace przygotowawcze nad projektem Programu wyższe jednostki terytorialne określone obszarem wsparcia.	2. Przedstawiciele wyższych jednostek terytorialnych (Zilina, Presov) są członkami Grupy Roboczej ds. przygotowania projektu programu współpracy transgranicznej Interreg Polska – Słowacja 2021-2027.	
			3. W części dot. turystyki prosimy o wzmiankę o ważnych produktach lokalnych i gastronomii oraz o uzupełnienie proponowanych wskaźników w tym zakresie.	3. Informacja uwzględniona w projekcie Programu, część „Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze oraz turystyka”. Wskaźniki Programu są wybierane przez GR.	
			4. Sugerujemy uwzględnienie w projekcie Programu utworzenia połączenia kolejowego Zakopane – Jaworniki, wpłynie to pozytywnie na rozwój ruchu turystycznego.	4. Uwaga nieuwzględniona w projekcie Programu. Odpowiedź analogiczna jak dla pozycji 1.4.	
			5. Uwzględnienie problematyki transportu autobusowego, która wynika z aktów prawnych: ustawa nr 56/2012 [Zákon č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov], Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70.	5. Bardzo szczegółowa informacja, która może być ewentualnie uwzględniona w kolejnej, uzupełniającej dokumentacji programowej, ale nie w samym Programie.	
				6. Ministerstwo Transportu i Budownictwa Republiki Słowackiej jest gotowe do wydania pozwolenia na utworzenie regularnej, międzynarodowej linii autobusowej po przedstawieniu odpowiednich dokumentów. Nie ma znaczenia charakter połączeń – czy prywatny, czy publiczny.	6. Informacja dotycząca działań Ministerstwa Transportu RS, nie dotyczy projektu Programu.
				7. W przypadku publicznego charakteru autobusowych połączeń międzynarodowych, należy wziąć pod uwagę przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2338 z dnia 14 grudnia 2016 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 w odniesieniu do otwarcia rynku krajowych usług kolejowego transportu pasażerskiego.	7. Bardzo szczegółowa informacja, która może być ewentualnie uwzględniona w kolejnej, uzupełniającej dokumentacji programowej, ale nie w samym Programie.
				8. Ministerstwo Transportu i Budownictwa Republiki Słowackiej będzie wspierać rozwój międzynarodowego transportu autobusowego między Polską i Słowacją.	8. Informacja dotycząca działań Ministerstwa Transportu RS, nie dotyczy projektu Programu.
				9. W strukturze organizacyjnej Ministerstwa został powołany Departament Strategii Transportu, którego zadaniem jest koordynacja rozwoju międzynarodowego transportu publicznego oraz harmonizacja aktów prawnych w tym zakresie.	9. Informacja dotycząca działań Ministerstwa Transportu RS, nie dotyczy projektu Programu.
				10. Należy zwrócić uwagę na klasyfikację dróg w Słowacji zgodnie z ustawą nr 135/1961 [Zákon o pozemných komunikáciách].	10. Tekst dotyczący dróg w projekcie Programu został przeredagowany na podstawie uwagi.
				11. W Słowacji nie funkcjonuje pojęcie dróg państwowych, tak jak w Polsce. Należy dostosować określenia w Tabeli nr 4 na str. 60.	11. Tekst dotyczący dróg w projekcie Programu został przeredagowany na podstawie uwagi.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
			12. W projekcie Programu używane są zamiennie terminy „most” i „konstrukcje mostowe”. Zgodnie z terminologią „konstrukcje mostowe” to most, przepusty i kładki.	12. Terminologia w projekcie Programu została ustandaryzowana.
			13. Wyrażenie „nawierzchnia drogi” jest nieprawidłowe. Jeśli jest to most, poprawne sformułowanie to „nadbudowa mostu”, jeśli same drogi, to mówimy o „jezdni”.	13. Tekst dotyczący dróg w projekcie Programu został przeredagowany na podstawie uwagi.
8	Železničná spoločnosť Slovensko [Spółka Kolejowa Slovensko]	Program	Uwzględnić: - parkingi typu „parkuj i jedź” dla samochodów osobowych przy stacjach kolejowych na obszarach o potencjalnym rozwoju ruchu turystycznego, - powiązanie transportu kolejowego i tras rowerowych (nawiązanie ścieżek rowerowych na stacje kolejowe, zbudowanie stoisk dla rowerów na stacjach kolejowych, dostosowanie wagonów do przewożenia rowerów itp.) - uzupełnić działania o uruchomienie połączeń kolejowych w czasie sezonów turystycznych	Uwagi dotyczą projektu Programu, niemniej w Prognozie, już uprzednio, przewidziano możliwość realizacji w ramach Programu stacji przesiadkowych (prognoza, podrozdział 6.4). W Programie nie będą realizowane projekty związane z budową parkingów – Komisja Europejska uważa tego typu projekty za projekty które zazwyczaj generują dochód i dlatego nie wymagają wsparcia publicznego. W programie przewidziane są działania dotyczące doposażenia istniejących parkingów w stacje ładowania samochodów elektrycznych, wypożyczalnie rowerów itp. Projekty dotyczące doprowadzenia ścieżek rowerowych do stacji i przystanków kolejowych będą mogły być realizowane w ramach Priorytetu 2 – jeżeli będą realizowane razem z modernizacją drogi lub Priorytetu 3 – jeżeli będą dotyczyły udostępnienia materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego o znaczeniu transgranicznym. Jak to wspomniano w odpowiedzi na uwagę 1 (Słowacja) – Program nie będzie wspierał projektów z zakresu transportu kolejowego, w tym także dotyczących modernizacji taboru. Pewne działania analityczne w zakresie transportu publicznego, w tym także kolejowego będą mogły być wspierane w celu szczegółowym Interreg (a) Priorytetu 4.
9	Okresný úrad Žilina [Urząd Powiatowy Žilina]	Prognoza, podrozdziały 6,7 i 6.6,	1. W trakcie realizacji niektórych działań z Programu mogą wystąpić negatywne oddziaływania na środowisko, dlatego proponuje się pewne działania dla poszczególnych komponentów środowiska w trakcie realizacji i eksploatacji, których należy przestrzegać: Wpływ na wodę: - zapobieganie przedostawaniu się zanieczyszczeń do wód podczas prac rekonstrukcyjno-budowlanych, - zapobieganie wyciekom płynów eksploatacyjnych z maszyn do wody i gleby, - w razie potrzeby korzystać z najbliższych źródeł wód gruntowych.	1. W Prognozie, w podrozdziale 6.7 przedstawiono już, w sposób wyważony i kompleksowy rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Programu.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
			<p>Wpływ na powietrze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosowanie odpowiednich technologii do redukcji emisji do powietrza, - tworzenie terenów zielonych wzdłuż dróg o szerokości 10-20 m, - ochrona zieleni miejskiej, - wykorzystanie technologii BAT w projektach indywidualnych. <p>Wpływ na glebę:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poruszanie się wszystkich maszyn po dobrze zdefiniowanych drogach dojazdowych, - odpowiednie przechowywanie zanieczyszczonej gleby, warstw gleby i wierzchniej warstwy gleby, - rekultywacja terenu po projektach, - zminimalizować wykorzystanie terenu pod składowiska i parkingi, - dostosować sposób postępowania z odpadami. 	
			2. Sposoby zapobiegania i ograniczania oddziaływań przedsięwzięć na wszystkie komponenty środowiska będą musiały zostać szczegółowo określone podczas oceny poszczególnych projektów zgodnie z prawem (poszczególne plany i działania będą oceniane odrębnie).	2. Zgodnie z uwagą sposoby zapobiegania i ograniczania oddziaływań przedsięwzięć na wszystkie komponenty środowiska będą szczegółowo określone podczas oceny poszczególnych projektów zgodnie z prawem.
			3. W odniesieniu do możliwego transgranicznego oddziaływania przedsięwzięcia określonego w Programie zostanie przeprowadzona ocena transgraniczna zgodnie z Konwencją ESpo. Oddziaływanie transgraniczne zależy od lokalizacji przedsięwzięcia, charakteru inwestycji do realizacji, zakresu oddziaływania proponowanych przedsięwzięć na etapie realizacji, a także w trakcie eksploatacji.	3. Zgodnie z przepisami w Prognozie przeprowadzono analizę możliwości wystąpienia oddziaływań transgranicznych. Zgodnie z uwagą analizy takie będą też przeprowadzane na poziomie przygotowywania poszczególnych projektów, gdy znana będzie ich lokalizacja.
10	Okresny urząd Medzilaborce [Urząd Powiatowy Medzilaborce]	Program, Prognoza	Brak zastrzeżeń do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
11	Okresny urząd Martin - 1 [Urząd Powiatowy Martin]	Prognoza	Przyjęcie raportu z oceny oddziaływania na środowisko do wiadomości bez komentarza.	Nie wymaga komentarza.
12	Okresny urząd Martin – 2	Program, Prognoza	W sprawie „Raportu z oceny i projektu dokumentu strategicznego o oddziaływaniu krajowym – Program Współpracy Transgranicznej Interreg 2021 –	Nie wymaga komentarza.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
	[Urząd Powiatowy Martin]		2027 Polska – Słowacja” zgodnie z ustawą nr 24/2006. Brak uwag do ocen oddziaływania na środowisko.	
13	Okresný úrad Vranov nad Topľou [Urząd Powiatowy Vranov nad Topľą]	Program, Prognoza	Z punktu widzenia ochrony warunków wodnych podmiot nie ma uwag do przedłożonego raportu z oceny dokumentu strategicznego. Lokalizacja i realizacja ogrodów wodnych, obiektów małej retencji i innych działań związanych z retencją i wychwytywaniem wód opadowych – jako proponowane działanie mające na celu łagodzenie negatywnych skutków zmian klimatu w skali transgranicznej, w tym klęsk żywiołowych. Ich realizacja będzie zależać od wyników procedur wydawania zezwoleń.	Nie wymaga komentarza.
14	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky [Ministerstwo Gospodarki Republiki Słowackiej]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
15	Okresný úrad Stará Ľubovňa – 1 [Urząd Powiatowy Stara Lubowla]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
16	Okresný úrad Stará Ľubovňa – 2 [Urząd Powiatowy Stara Lubowla]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
17	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky ([Urząd	Prognoza, podrozdział 6,6	1. Analizy wykazały, że na obecnym etapie ogólnego projektowania Programu nie jest możliwe zidentyfikowanie wystąpienia znaczących oddziaływań transgranicznych na środowisko. Nie oznacza to jednak, że nie wystąpią efekty transgraniczne w odniesieniu do niektórych celów inwestycyjnych, które mogą być realizowane w ramach Programu. Nawet jeśli taka sytuacja wystąpi, nie	Uwaga potwierdza oceny zawarte w Prognozie.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
	Zdrowia Publicznego Republiki Słowackiej]		wpłyne to na brzmienie całego Programu, a może dotyczyć tylko poszczególnych przedsięwzięć, których oddziaływanie na środowisko będzie podlegało analizie zgodnie z odpowiednimi przepisami w obu krajach.	
		Prognoza, podrozdział 6.6 i rozdział 8	2. W celu ograniczenia negatywnych skutków proponuje się przyjęcie zasad monitorowania skutków realizacji Programu oraz szeregu rekomendacji ograniczających negatywny wpływ poszczególnych rodzajów projektów, które mogą być wspierane w ramach Programu lub rozwiązań alternatywnych (w pkt. - dogłębne analizy poszczególnych działań).	Uwagę należy uznać za potwierdzenie proponowanych rozwiązań w Prognozie.
		Program, Prognoza	3. Ponieważ jest to dokument ogólny, organy ochrony zdrowia będą osobno opiniować poszczególne przedsięwzięcia zgodnie z ustawą nr 355/2007.	Nie wymaga komentarza.
18	Okresný úrad Kysucké Nové Mesto – 1 [Urząd Powiatowy Kysucké Nové Mesto]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
19	Okresný úrad Kysucké Nové Mesto – 2 [Urząd Powiatowy Kysucké Nové Mesto]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
20	Okresný úrad Kysucké Nové Mesto - 3 [Urząd Powiatowy Kysucké Nové Mesto]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
21	Ministerstvo Finančí Slovenskej	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
	Republiki [Ministerstwo Finansów Republiki Słowackiej]			
22	Okresný úrad Stará Ľubovňa [Urząd Powiatowy Stara Lubowla]	Program, Prognoza	Prognoza oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego nie uwzględnia przepisów dotyczących gospodarki odpadami w Słowacji. Jednakże nie identyfikuje się konfliktu w tym zakresie.	Przepisy dotyczące gospodarki odpadami będą uwzględniane na etapie wyboru projektów.
23	Úrad vlády Slovenskej republiky [Biuro Rządu Słowackiego]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
24	Okresný úrad Bytča [Urząd Powiatowy Bytča]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
25	Okresný úrad Martin [Urząd Powiatowy Martin]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
26	Okresný úrad Kežmarok [Urząd Powiatowy Kieżmark]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
27	Okresný úrad Liptovský Mikuláš – 1 [Urząd Powiatowy]	Dotyczy wyboru projektów	Przy wyborze projektów do dofinansowania konieczna ocena oddziaływania na środowisko zgodnie z prawem po obu stronach granicy. Należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę powietrza(jego ulepszenie w miejscach gdzie jest nie dobra jakość powietrza a zachowanie dobrej jakości powietrza w miejscach gdzie jest dobra, równocześnie przestrzeganie narodowych obowiązków	Dotyczy wyboru projektów.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
	Liptowski Mikułasz]		obniżania emisji gazów cieplarnianych) i nie przekraczanie dotychczasowych granic terenu zabudowanego przez nową zabudowę w parkach narodowych.	
28	Okresný úrad Liptovský Mikuláš – 2 [Urząd Powiatowy Liptowski Mikułasz]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego. Ze względu na ogólny poziom dokumentów, szczegółowa analiza będzie możliwa na etapie oceny konkretnych projektów.	Nie wymaga komentarza.
29	Dopravný úrad [Biuro Transportu]	Program, Prognoza	Brak uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko oraz projektu dokumentu strategicznego.	Nie wymaga komentarza.
30	Okresný úrad Svidník [Urząd Powiatowy Svidník]	Prognoza	1. W obszarze granicy na granicy Republiki Słowackiej z Polską znajduje się bardziej ważna ekologicznie część "okresu" Svidník, który rozciąga się na Obszar Chronionego Krajobrazu Karpat Wschodnich, NATURA 2000 - ÚEV SKUEV0048 – DUKLA.	Informacja do wykorzystania przy wyborze i ocenie projektów proponowanych w okresie Świdnik.
		Dotyczy wyboru projektów	2. Przy wyborze projektów należy przestrzegać obowiązujących przepisów regionu preszowskiego, w tym planów zagospodarowania przestrzennego miast i gmin, planów ekologicznych krajobrazu, projektów melioracji, studiów krajobrazowych i Regionalnego Systemu Terytorialnej Stabilności Ekologicznej (RUSES) "okresu" Svidník.	Nie wymaga komentarza.
31	Ministerstvo Životného prostredia SR [Ministerstwo Środowiska RS (POP) – stanowisko do Ogłoszenia]	Program	1. Ponownie rozpatrzyć i uzupełnić bezpośrednich beneficjentów projektów dla celu szczegółowego 2.1.1. Promowanie przystosowania się do zmiany klimatu, zapobiegania zagrożeniom i odporności na klęski żywiołowe. Wymienieni bezpośredni beneficjenci projektów to instytucje zarządzania kryzysowego (policja, straż pożarna, GOPR, WOPR i służba ratunkowa). W oparciu o działania określone w celu szczegółowym, wybór bezpośrednich beneficjentów projektów jest niewystarczający, bez niezbędnych zdolności i doświadczenia, zwłaszcza w odniesieniu do działań mających na celu wdrażanie i promocję rozwiązań środowiskowych.	Uwaga nie została uwzględniona. W projekcie Programu wymieniono grupy docelowe i niektóre grupy beneficjentów jedynie jako przykład. Inni beneficjenci będą również mogli realizować projekty w ramach tego celu szczegółowego, których lista zostanie określona w dokumentacji programowej tworzonej na późniejszym etapie (np. Podręcznik Beneficjenta).
		Program	2. W przypadku Priorytetu 1. Przyjazne naturze i bezpieczne Pogranicze do współfinansowanych działań dodać rewitalizację terenów podmokłych (str. 32, Tabela 1).	Uwaga uwzględniona. Tereny podmokłe uzupełnione w sekcji 1.3, cel szczegółowy 2 (iv).
		Program	3. Priorytet 1. Przyjazne naturze i bezpieczne Pogranicze usunąć z tekstu (str. 35, tabela 1) następujące: „Realizacja projektów powinna przyczynić się do	Uwaga nie została uwzględniona.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
			zachowania dobrego stanu dziedzictwa przyrodniczego OW i jednocześnie umożliwić wykorzystanie tego dziedzictwa do celów edukacyjnych i turystycznych. Dzięki temu więcej osób będzie mogło odwiedzać granicę bez negatywnych konsekwencji dla jej stanu środowiska." Ta część tekstu może skutkować powstaniem obowiązkowego wskaźnika rodzaju powstania produktu, a tym samym znacznie ograniczyć działania na rzecz ochrony przyrody.	Celem grupy roboczej i Programu nie jest ochrona środowiska dla siebie, ale udostępnienie go turystom i umożliwienie mu jego poznania. To najlepsza forma edukacji i budowania pozytywnej relacji człowieka ze środowiskiem i dziedzictwem naturalnym.
		Program	4. Dla celu szczegółowego 2.1.1. wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami rekomendujemy uzupełnienie o działania wynikające z dokumentacji ochrony przyrody (programy opiekuńczo-ratownicze dla obszarów i gatunków chronionych). Działania muszą również koncentrować się na wspieraniu nasadzenia obszarów zieleni i zieleni liniowej (np. budowa i/lub rewaloryzacja parków, parków leśnych, alejek, zagajników), zachowaniu istniejącej zieleni (strefy zieleni w miastach, roślinność przybrzeżną, alejki i szpalery), retencji wody (budowa jezior, mokradeł, odtwarzanie meandrów, ślepych ramion), wspieraniu tradycyjnego gospodarowania siedliskami podmokłymi, mezofilnymi łąkami w celu zachowania różnorodności, podnoszenie świadomości ekologicznej, edukowanie społeczeństwa i samorządów w związku ze zmianami klimatu, wspólnie określić obszary odpowiednie dla realizacji określonych działań.	Uwaga uwzględniona. Wymienione działania, choć nie wszystkie, są wymienione w rozdziale 2.1.1.1. Program zawiera jedynie przykłady, które będzie można zrealizować w ramach tego celu szczegółowego. Ponadto rozdział 2.1.2.1. został zmodyfikowany zgodnie z komentarzem. Np. „Wsparcie otrzymują projekty mające na celu ochronę i poprawę stanu cennych obszarów przyrodniczych, m.in. tworzenie przepustów pod drogami, zachowanie integralności korytarzy ekologicznych, zabezpieczenie obszarów chronionych przed nadmierną turystyką, uzupełniające nasadzenia drzew.”
		Program	5. Dla celu szczegółowego 2.1.2. wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia zalecamy wdrażanie działań nie tylko w miastach, ale także na wsiach. Działania powinny się skupiać m.in. na zachowaniu istniejącej zieleni, wspomaganie nasadzenia, usuwanie nielegalnych wysypisk śmieci, zwłaszcza na brzegach rzek w celu zachowania różnorodności roślinności przybrzeżnej.	Uwaga uwzględniona. Tytuł celu szczegółowego brzmi „Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia”. Wynika z tego, że i na wsiach można wdrażać tego rodzaju projekty. W Programie (2.1.2.4) jest zapis: „Działania są kierowane do całego OW.” Przedmiotowe działania, choć nie wszystkie, są wymienione w rozdziale 2.1.2.1. Program zawiera jedynie przykłady, które można wdrażać w ramach tego celu szczegółowego.
		Program	6. W przypadku projektów turystycznych preferować budowę ferrat, ścieżek rowerowych i konstrukcji liniowych poza obszarami chronionymi oraz elementów ÚSES. Ścieżki rowerowe powinny być budowane wzdłuż istniejących chodników, drogach polnych i komunikacjach drogowych.	Uwaga nie została uwzględniona. Uwaga może być uwzględniona w następnej dokumentacji wdrożeniowej oraz przy wyborze projektów.

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
		Program	7. Na obszarach chronionych proponowanie budowania infrastruktury priorytnie na już zabudowanym terenie.	<p>Uwaga nie została uwzględniona w projekcie Programu.</p> <p>W przypadku infrastruktury drogowej będzie to jedynie przebudowa istniejących dróg w pograniczu. Zdecydowana większość dróg znajduje się poza terenem zabudowanym.</p> <p>W przypadku projektów dotyczących dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, remontowane będą z reguły zabytki istniejące, budowa nowych obiektów będzie minimalna i będą to głównie obiekty towarzyszącej infrastruktury turystycznej. W przypadku budowy obiektów (np. tras rowerowych) będą spełnione wszystkie wymogi prawne i opinie właściwych organów i zainteresowanych stron nt. proponowanej inwestycji.</p> <p>Uwaga może być uwzględniona w następnej dokumentacji wdrożeniowej oraz przy wyborze projektów.</p>
		Program	8. W przypadku projektów proponowanych na obszarach chronionych należy uwzględnić przepisy ustawy nr 543/2002 Dz. U. Rekomendujemy wykorzystanie obszarów chronionych do takich działań, które mają najlepsze warunki na danym terenie, a jednocześnie są zgodne z interesami ochrony przyrody i krajobrazu (wymienione np. w dokumentach dotyczących opieki nad tymi obszarami). Są to głównie letnie i zimowe aktywności turystyki poznawczej i wiejskiej, aktywności balneologiczne, ekoturystyka itp.	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W celu lepszego przygotowania projektów i koordynacji ich działań, Program będzie promował praktykę konsultacji terytorialnych, czyli konsultacji propozycji produktów i/lub projektów ze społecznością lokalną (np. przedstawicielami regionu, gmin sąsiednich) oraz innymi interesariuszami. Patrz rozdział 2.1.3.1.</p> <p>Planowane typy działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą "nie czyn poważnych szkód" (z ang. Do No Significant Harm), ponieważ ze względu na ich charakter nie oczekuje się, że będą one miały jakikolwiek znaczący negatywny wpływ na środowisko</p> <p>Turystyka wiejska, aktywności balneologiczne i ekoturystyka to obszary planowane do wsparcia w ramach Programu.</p> <p>Uwaga może być uwzględniona także w dokumentacji wdrożeniowej Programu opracowywanej na późniejszym etapie.</p>
		Program	9. Do ograniczeń zaliczyć również wymóg zachowania integralności obszarów chronionych oraz ochrony i zachowania korytarzy migracji zwierząt.	<p>Uwaga uwzględniona (patrz wyżej).</p> <p>Ponadto w rozdziale 2.1.2.1. programu jest zapis: „Dokumenty analityczne będą przygotowywane w ramach projektów mających na celu ochronę przyrody i utrzymanie transgranicznych korytarzy ekologicznych. Dokumenty te będą podstawą do opracowania planów zagospodarowania przestrzennego wspierających zachowanie i ochronę istniejących korytarzy migracyjnych, rewitalizację zdegradowanych odcinków cieków itp. Projekty analityczne będą, w miarę możliwości, wspierane działaniami</p>

Lp.	Nazwa instytucji	Część Prognozy/Programu, której dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt)	Treść uwagi/wniosku lub proponowany zapis	Odpowiedź na uwagę/wniosek
				<p>pilotażowymi, w ramach których wdrażane będą przedmiotowe formy ochrony przyrody i zachowania korytarza.” Komentarz może być uwzględniony w następnej dokumentacji wdrożeniowej oraz przy wyborze projektów. Uwaga może być uwzględniona także w dokumentacji wdrożeniowej Programu opracowywanej na późniejszym etapie.</p>
		Program	<p>10. W przypadku projektów infrastrukturalnych wykluczyć zabudowanie i degradację wizualną miejsc eksponowanych wizualnie, obszarów tworzących charakterystyczne panoramy krajobrazowe, obszarów o historycznych strukturach krajobrazu oraz pomników kulturowo-historycznych tworzących charakterystyczny wygląd krajobrazu.</p>	<p>W celu lepszego przygotowania projektów i koordynacji ich działań, Program będzie promował praktykę konsultacji terytorialnych, czyli konsultacji propozycji produktów i/lub projektów ze społecznością lokalną (np. przedstawicielami regionu, gmin sąsiednich) oraz interesariuszami. Patrz rozdział 2.1.3.1 Uwaga może być uwzględniona w dokumentacji wdrożeniowej Programu opracowywanej na późniejszym etapie.</p>